

Ceny

- Po dvou letech opět nárůst cenové hladiny v celé ekonomice**

Úhrnná cenová hladina v české ekonomice vyjádřená implicitním deflátorem v roce 2012 po mírných poklesech v předchozích dvou letech meziročně vzrostla o 1,3 %. Snížení HDP tak bylo v roce 2012 hlubší ve stálých cenách pomaleji než v cenách běžných. Na rozdíl od roku 2011 se přiblížením dynamiky dovozních a vývozních cen oslabilo negativní působení směnných relací. Do úhrnné cenové hladiny v ekonomice tak výrazněji promluvily i při oslabené dynamice rostoucí výrobní ceny v průmyslu a zemědělství. Spotřebitelskou inflaci táhly vzhůru hlavně ceny potravin a bydlení.
- Výrazné zpomalení tempa růstu zemědělských výrobců vlivem ustálení cen rostlinné produkce**

Ceny výrobců v zemědělství charakterizoval v roce 2012 protisměrný vývoj u rostlinné a živočišné produkce při celkovém postupném ustálení cen rostlinné produkce. Ceny zemědělských výrobců se v úhrnu za celý rok zvýšily o 4 % (po téměř 20 % meziročním růstu v předchozím roce taženém prudkým růstem cen rostlinné výroby), za čímž se však skrýval nerovnoměrný vývoj v rámci loňského roku. Zatímco v prvním pololetí roku 2012 držely ceny v zemědělství mírně pod úrovní předchozího roku nižší ceny rostlinné produkce (ovlivněné vysokou srovnávací základnou), poté opět obnovily silný růst z předchozího roku. Meziročně vyšší byly na konci roku především ceny olejnin o 20 %, obilovin a brambor (o 29 %) a zeleniny (o 31 %). Vývoj cen v živočišné výrobě je oproti rostlinné produkci méně volatilní, loni přidal 5 % a mírně roste již jedenáct čtvrtletí v řadě. Ceny vajec stouply o 55%, prasat o 17 %, skotu o 10 % a drůbeže o 4,5 %). Poklesly pouze ceny mléka (-6 %). Proti roku 2005 byly ceny v zemědělství vyšší o čtvrtinu, přičemž ceny živočišných produktů za šest let zlevnily o 3 %. U rostlinné produkce však byly ceny o více než polovinu vyšší, když ceny ovoce stouply o čtvrtinu, ceny zeleniny naopak o desetinu poklesly.
- Ceny v průmyslu táhla celý rok vzhůru vysoká dynamika cen koksu, ropných produktů a chemických látek**

Tempo cen v průmyslu v roce 2012 z rekordního růstu v předchozím roce meziročně ubralo dynamiku na +2 %. Po celý rok působily na průmysl rostoucí ceny koksu a rafinovaných ropných produktů (+10 %), chemických látek a výrobků (+7 %) a také vývoj v potravinářském segmentu (+3,5 %), kde zpracovatelé reagovali na vyšší ceny prvovýrobců (a to včetně mléčných výrobků, kde naopak zpracovatelé reagovali redukcí cen vlivem poklesu cen výrobců mléka). Proti roku 2011 zrychlilo meziroční tempo cen zásobování vodou (+8 %), tyto ceny se zvyšovaly i v době nejhlubší recese - proti roku 2005 byli loni vyšší o téměř polovinu, zatímco v celém segmentu průmyslu se navýšily jen o 17 %. Naopak hospodářské zpomalení se loni projevilo v poklesu cen u těžby a dobývání a také u výroby počítačů a elektrických a optických přístrojů.
- Tvrký boj o zakázky tlačí dolů ceny stavebních prací navzdory vyšším cenám za materiály**

Ceny stavebních prací loni pokračovaly v pravidelném mírném poklesu (-0,6 %), a to navzdory plynule rostoucím cenám používaných stavebním materiálům a výrobkům (+1,1 %) oproti +2,8 % v roce 2011. Ceny stavebních prací se vlivem nízké poptávky a nedostatku velkých veřejných zakázek ocitají pod velkým tlakem a meziročně klesají již téměř tři roky - oslabování jejich dynamiky však trvá již od 2. čtvrtletí 2008. Proti roku 2005 byly ovšem ceny stavebních prací vyšší o více než desetinu.
- Hospodářské zpomalení vedlo na konci roku k deflačnímu vývoji cen tržních služeb**

Ceny tržních služeb ztrácejí na dynamice již od konce roku 2011 a vlivem deflačního vývoje v druhé polovině roku 2012 vykázaly celoroční pokles o 0,6 %. Nižší byli loni především váhově významné ceny za reklamu a průzkum trhu (-3,1 %), za architektonické a inženýrské služby (-2,6 %) a rovněž i za služby telekomunikací. Zvyšovaly se naopak ceny za finanční služby (+2,4 %, bez pojišťovnictví a penzijního financování). Mírně zdražily také služby v oblasti programování a poradenství, stejně jako nákladní dopravy. Za sedm let se ceny v celém segmentu tržních služeb navýšily téměř o desetinu při nejvyšším růstu cen za reklamní služby a průzkum trhu (o třetinu), o více než pětinu se zvedly ceny také u poštovních a kurýrních služeb a programování i poradenství.

- Meziroční míra inflace spotřebitelské na nejvyšší úrovni za poslední čtyři roky při vysokém růstu váhově nejvýznamnějších složek spotřeby a významném vlivu administrativních cen**

Navzdory postupnému oslabování meziroční dynamiky spotřebitelských cen v průběhu loňského roku dosáhl cenový růst za celý rok 2012, podle průměrné míry inflace ve výši +3,3 %, nejvyšší úroveň za poslední čtyři roky. Cenový vývoj spolu s nízkou valorizací důchodů a skromným růstem mezd ve většině odvětví společně loni působily na útlum spotřebního chování obyvatelstva. Tři váhově nejvýznamnější položky spotřebního koše již po tři roky zdražovaly nad úroveň celkové spotřebitelské inflace a projevíly se mj. i ve vyšším nárůstu indexu životních nákladů domácnosti důchodců (v roce 2012 činil 4,6 %). Loni rostly nejvíce ceny potravin (+6,6 %, především ryb, masa, mléčných výrobků a vajec), o desetinu byly meziročně vyšší i ceny nealko nápojů. V oblasti bydlení se v úhrnu zvyšovaly ceny energií (+8,6 %) i ostatních služeb souvisejících s bydlením (+8 %). Dlouhodobě rostou ceny nájemného, které loni přidaly 4,3 % (v Praze 4,1 %), proti roku 2005 se, podobně jako ceny energií, navýšily o dvě třetiny (v Praze o polovinu). Nejvíce rostly v roce 2012 ceny za zdraví (+9,3 %), v posledních pěti letech se tak stalo již potřetí.
- Oslabování meziroční dynamiky spotřebitelských cen v průběhu roku**

Z váhově významnějších položek spotřeby pokračoval růst cen v dopravě (+2,8 %), kde kontrastoval silný růst pohonných hmot (+6 %) a dopravních služeb (+7 %) s poklesem cen u nákupu automobilů. I loňský rok potvrdil dlouhodobý pokles cen odívání a obuvi, bytového vybavení, telekomunikačních služeb a zčásti i rekreace a kultury (vyjma novin, knih a dovolených s komplexními službami). Největší vliv na celkovou inflaci měly i loni bydlení a potraviny s nápoji (2,5 p.b.). Třetinu celkové výše inflace měly na svědomí zboží s administrativními cenami, které samy o sobě meziročně vzrostly o 8,7 %. Úsporné strategie domácností byly loni patrné i na prohlubujícím se poklesu maloobchodních tržeb či přechodem k jiným poskytovatelům služeb souvisejícím s bydlením.
- Tuzemský HICP držely celý rok nad úrovní EU rekordně vysoký růst cen potravin a nápojů**

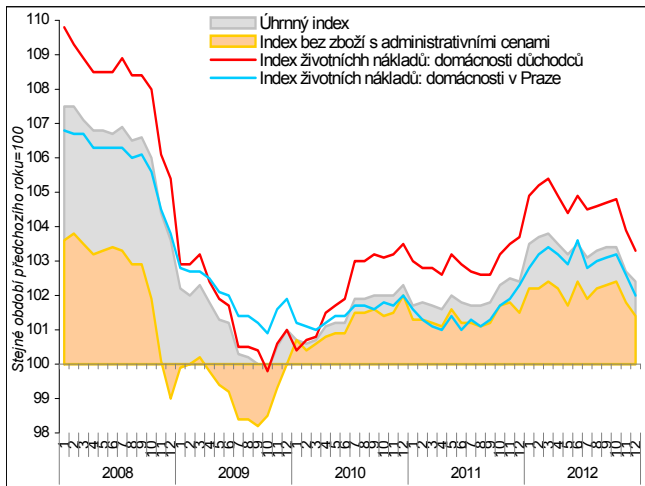
Po celý rok 2012 přetrval harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) v ČR nad úrovní eurozóny i celé EU. Růst HICP u potravin a nápojů byl loni v ČR nejdynamičtější z celé EU. Spotřebitelé v ČR však na rozdíl od těch z EU mohli profitovat z poklesu cen za odívání a obuv a také za bytové vybavení. K nejnižším v rámci EU patřil v Česku i cenový růst u alkoholických nápojů a tabáku. Ceny za rekreaci a kulturu, do kterých se promítá mj. oslabená poptávka v době recese, loni v EU podobně jako v ČR stagnovaly, nejvíce poklesly v Bulharsku (-4,6 %), Řecku a Irsku, nejvyšší růst zaznamenaly v krizi dosud dobře čelícímu Německu (2 %).
- Oslabování dynamiky HICP v druhé polovině roku viditelné ve většině zemí EU**

Oslabující tempo růstu spotřebitelských cen bylo typické pro většinu zemí EU, v průběhu roku 2012 sílil meziroční cenový růst pouze v Rumunsku (z 2,4 % v 1. pololetí na 4,4 % v druhé části roku 2012) a Bulharsku, z ostatních větších ekonomik slabším tempem také v Nizozemsku a Španělsku. Loňské oslabování dynamiky HICP zaznamenala i většina zemí střední Evropy (nejméně Polsko), beze změn zůstalo Rakousko (2,6 %) a Maďarsko, které s 5,7 % za rok 2012 stojí na čele zemí EU.
- Negativní působení směnných relací celkově oslabilo...,**

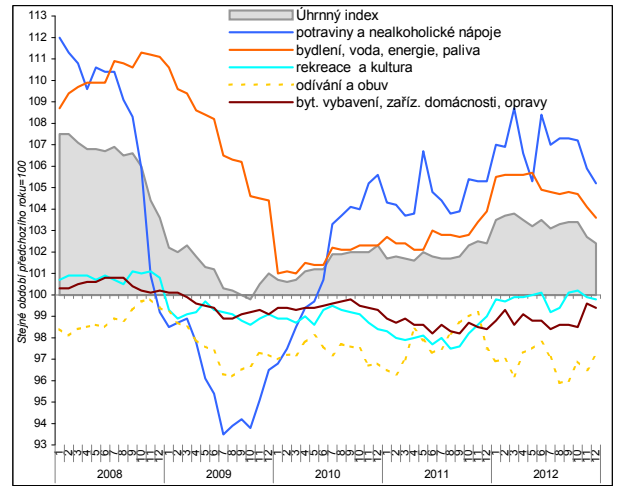
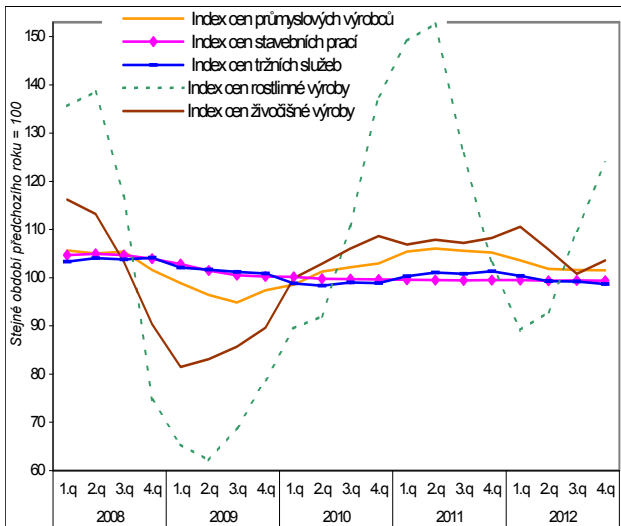
Negativní působení směnných relací v zahraničním obchodě, typické v posledních třech letech, loni oslabilo. Směnné relace dosáhly hodnoty 98,8 % a byly o 1,3 p.b. příznivější než v předcházejícím roce. Vývozní ceny zrychlily meziroční růst na 2,9 % (z +1,7 % v roce 2011), zatímco dovozní ceny vzrostly o 4,2 % (při udržení dynamiky roku 2011). Ve vývozu se z významnějších skupin loni zvýšily ceny u chemikálií (+4,8 %), průmyslového spotřebního zboží a potravin (obě +4 %). V dovozu dominovaly vyšší ceny potravin (+6,7 %), chemikálií (+3,6 %), strojů i dopravních prostředků (+2,7 %) a především minerálních paliv a maziv, jejichž růstová dynamika proti roku 2011 sice o třetinu oslabila, ale i tak loni nezabránila meziročnímu růstu o více než 15 %. Nepříznivý účinek směnných relací na výsledek zahraničního obchodu je typický pro minerální paliva (loni se prohloubil na nejhorší úroveň od roku 2006), loni se po dvou letech pozitivního působení zhoršil i u potravin. Ke zlepšení došlo naopak u surových materiálů, jejichž vývozní ceny loni vzrostly o 3,5 %, zatímco dovozní o 2,5 % meziročně oslabilo.

Graf č. 11 Meziroční vývoj spotřebitelské inflace u vybraných skupin domácností

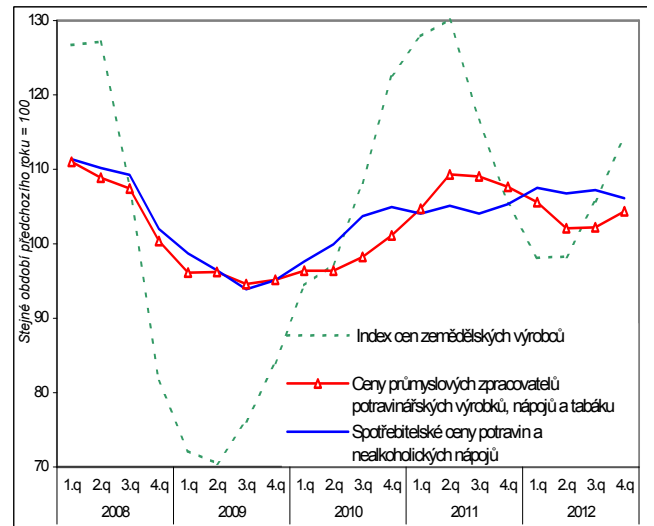
Graf č. 12 Index spotřebitelských cen a vývoj administrativních cen

Graf č. 13. Cen výrobců (meziroční změna)

Graf č. 14. Meziroční vývoj cen na různých stupních potravinového řetězce

Pramen: ČSÚ